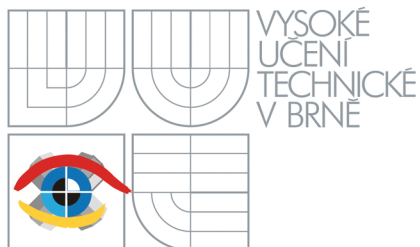

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ
FACULTY OF FINE ART

ATELIÉR GRAFICKÉHO DESIGNU 2
STUDIO OF GRAPHIC DESIGN 2

FAKULTA
VÝTVARNÝCH
UMĚNÍ

INTERAKTIVNÍ ELEKTRONICKÁ KNIHA
PRO DĚTI
INTERACTIVE ELECTRONIC BOOK FOR CHILDREN

DIPLOMOVÁ PRÁCE
DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

Bc. BcA. GABRIELA POKORNÁ

VEDOUcí PRÁCE
SUPERVISOR

MgA. MIKULÁŠ MACHÁČEK

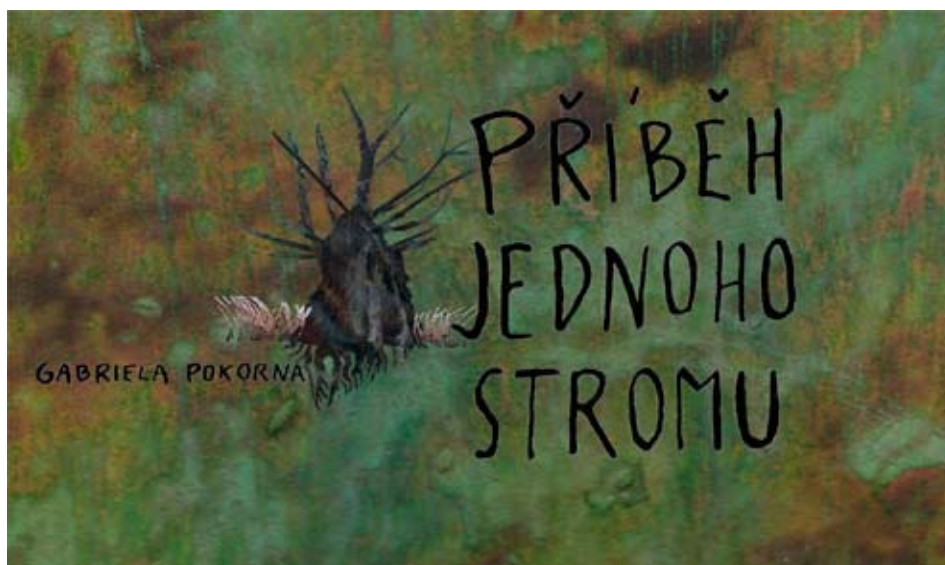
OPONENT PRÁCE
OPPONENT

doc. JIŘÍ ELIŠKA

BRNO 2014

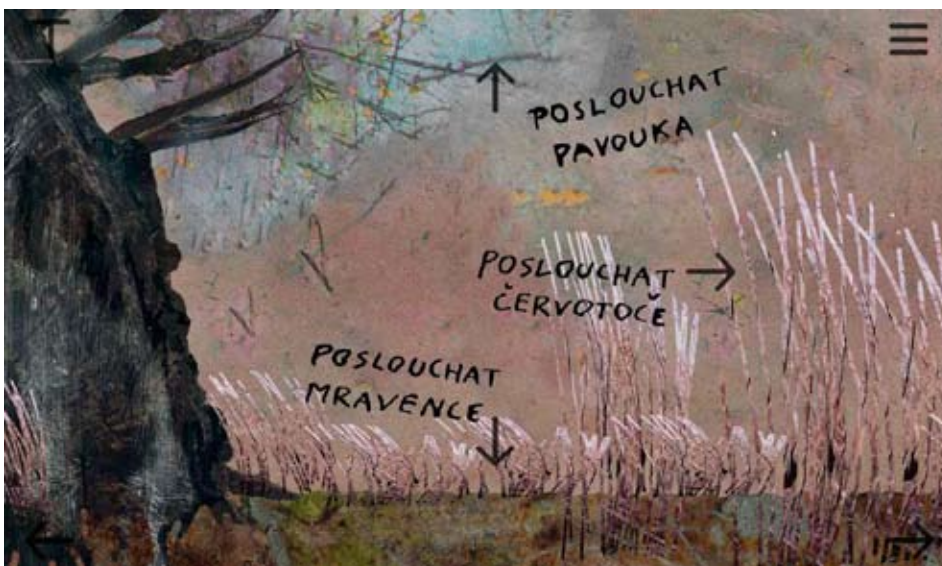
DOKUMENTACE VŠKP

K obhajobě byla předložena interaktivní elektronická kniha ve formě aplikace do tabletu v rozsahu 52 stran.

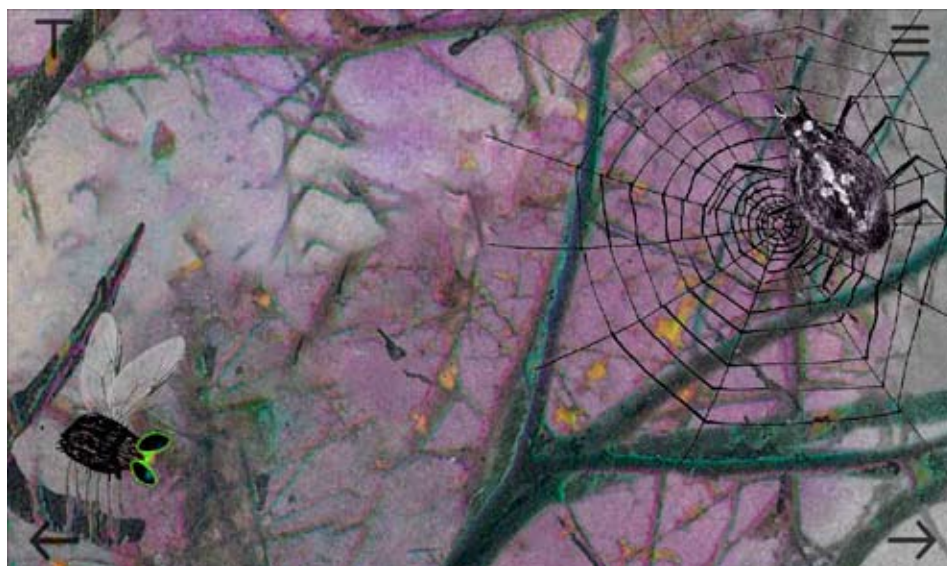
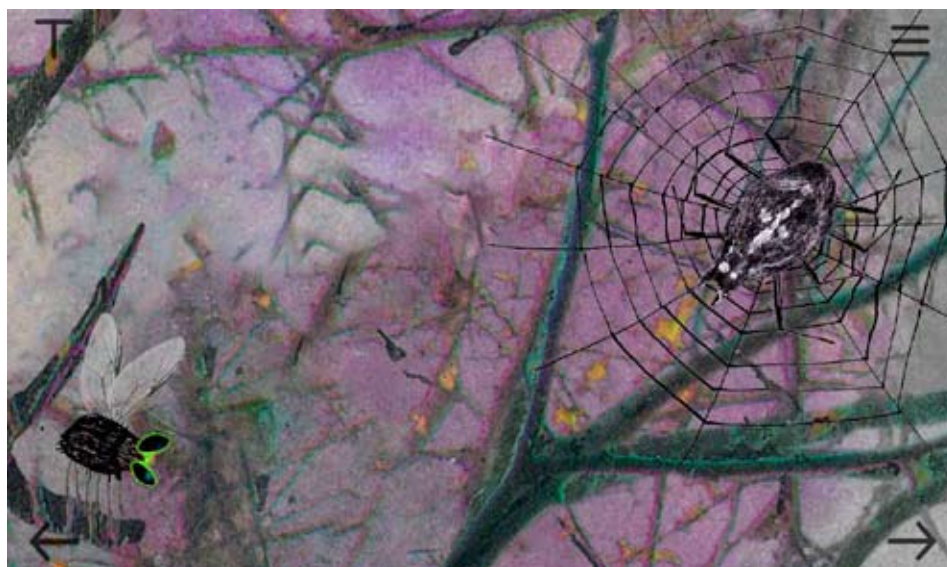

Strom je sice starý, ale ne mrtvý.
Někdy je živý až moc. Živé je
také vše kolem něj a uvnitř něj.
Nevypráví svůj příběh sám, ale
vypráví ho také vše kolem. Lidé,
zvířata, rostliny, dokonce kameny,
půda... Když budete pozorně
poslouchat, uslyšíte to taky...

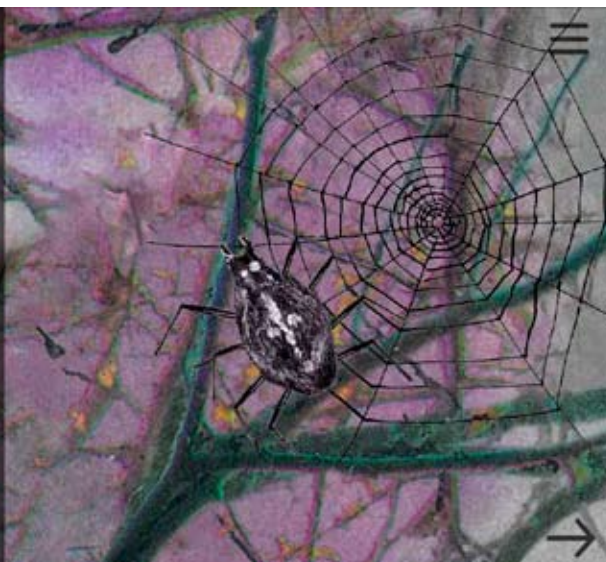
↑ POSLOUCHAT
PAVOUKA

→ POSLOUCHAT
ČERVOTOČE

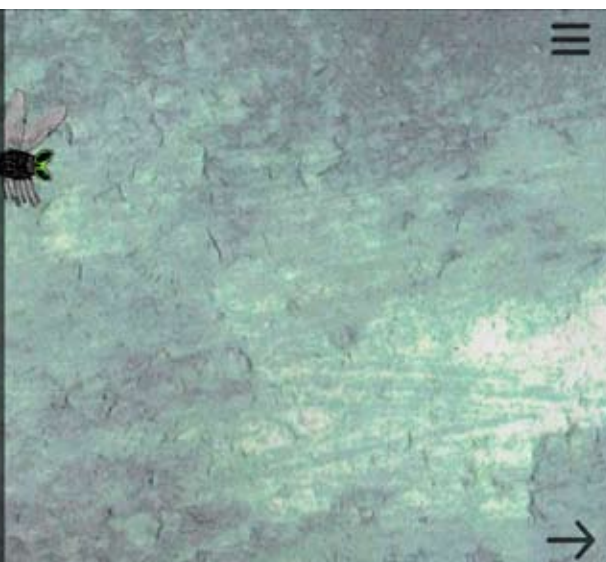
↓ POSLOUCHAT
MRAVENCE

Slyšíte jak hlasitě plete pavouk své síť? Je ještě mladý, a proto je asi tak neobratný a taky tak hlučný. Nožka střídá nožku, ale do pavučiny se vlastně tak trochu sám zaplétá. Až vyroste a dospěje, přijde jeho čas. Čas odchodu z domova. Rozloučí se s matkou a s otcem, vzájemně se pokřížují (jsou to totiž křížáci) a mladý pavouk vyrazí do světa. Zatím je to ale nešikovný mladík a otravná moucha se mu pochechtává.

Letí rychle, bravurně se vyhýbá všem překážkám. Na očích má sluneční brýle, aby její velké složené oči nezařovalo slunce. Chvilí letí a pak chvíli pozoruje nešikovného pavouka a posmívá se mu. Když si chce od létání odpočinout, posadí se na kámen, na list nebo na hromádku čehosi nelibého, která je pod stromem. „Však na tebe taky jednou dojde,“ říká si v duchu pavouk.

Z té skoro nejvyšší větve spadne
hnízdo. Z hnízda vypadne malé
ptáče. Mladík se vyděsí, protože
je mu jasné, že to způsobil on!
Chvilí se na ptáče dívá. To sebou
nemotorně plácá, otevírá zobáček.
Neví, kde je, ani co si o tom má
myslet, je naprosto bezmocné.
Mladý muž se rozhodne vzít si
ptáče domů.

Můžete slyšet také červotoče, jak usilovně chroupou dřevo. Pracují tak hlasitě, že to úplně ruší ticho kolem. Jeden jak druhý, pracují a pracují. Jsou všichni stejní a jdou za jediným cílem. Zničit strom! Věří, že když ho zničí, budou se mít dobře, protože strom je jejich nepřítel! Slepě věří a vůbec jim nedochází, že když strom zabijí, sami zemřou. Hlady. Strom o nich ví, ale je klidný. Už takových snaživců zažil! Ví, že se může spolehnout na mistra datla, který přijde vždy v pravou chvíli. Mistr datel přiletí již brzy. Jeho léčba trochu bolí, ale zas je to pro dobrou věc.

Slyšíte jak datel klope? Veverka, která bydlí v dutině naproti, to slyší. A už ji to otravuje a vytáčí na nejvyšší obrátky! Nepochápe, proč jí ten hloupý datel pořád ruší. Z počátku samozřejmě vždy vykoukla, kdo tam je, pak už jen volala: „Dále!“ Ale ten otravný datel má asi nějaký jiný problém. Dokonce přidělala na svůj strom cedulku „tady nikdo nebydlí“, aby jí ten pomatenec přestal otravovat. Stejně to ale nepomohlo. Strom má ráda. Ráda po něm šplhá, je z něj dobře vidět do dálky. Veverka si myslí, že má rozhled. Netuší ale, že kdyby datla nebylo, musela by si hledat jiný domov.

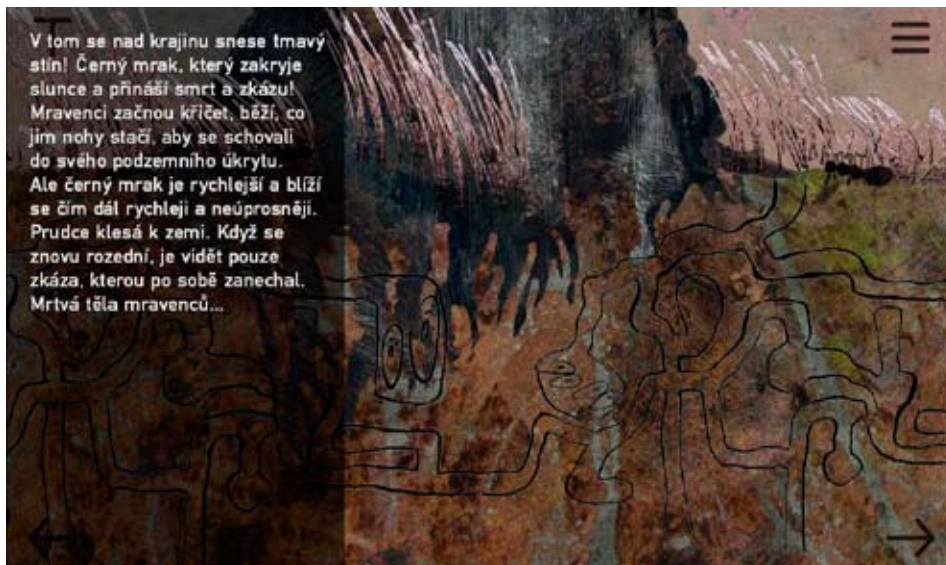

Slyšíte pilné mravence? Mravenci pracují, raz, dva, raz, dva. Budují společné mraveniště. Všichni společně! Královna matka na ně dohlíží. Jeden je jak druhý. Budují obrovské impérium. Nic jiného neexistuje! Jen jejich mraveniště! Mravenci staví chodby, kukly jsou řádně krmeny, poctivě a včas. Jedině tak z nich mohou vyrůst dospělí zdatní mravenci, kteří budou pracovat stejně svědomitě, uvědoměle a poctivě. Všechno šlape tak, jak má.

V tom se nad krajinu snese tmavý stín! Černý mrak, který zakryje slunce a přináší smrt a zkázu! Mravenci začnou křičet, běží, co jim nohy stačí, aby se schovali do svého podzemního úkrytu. Ale černý mrak je rychlejší a blíží se čím dál rychleji a neúprosněji. Prudce klesá k zemi. Když se znovu rozední, je vidět pouze zkáza, kterou po sobě zanechal. Mrtvá těla mravenců...

Ti, kteří přežili, se vydají sbírat
těla svých bratrů... O kus dál
skotačí černý pejsek a jeho
panička na něj vesele volá:
„Poběž, poběž!“ O kus dál
se jiní mravenci běží schovat
do svých podzemních krytů...

Bude velký mravenčí pohřeb.
Smutný den. Okřídlení mravenci
jsou poslové smutné zprávy.
Rozlétají se do všech světových
stran, aby tuto strašnou zprávu
pověděli všem svým bratrům.

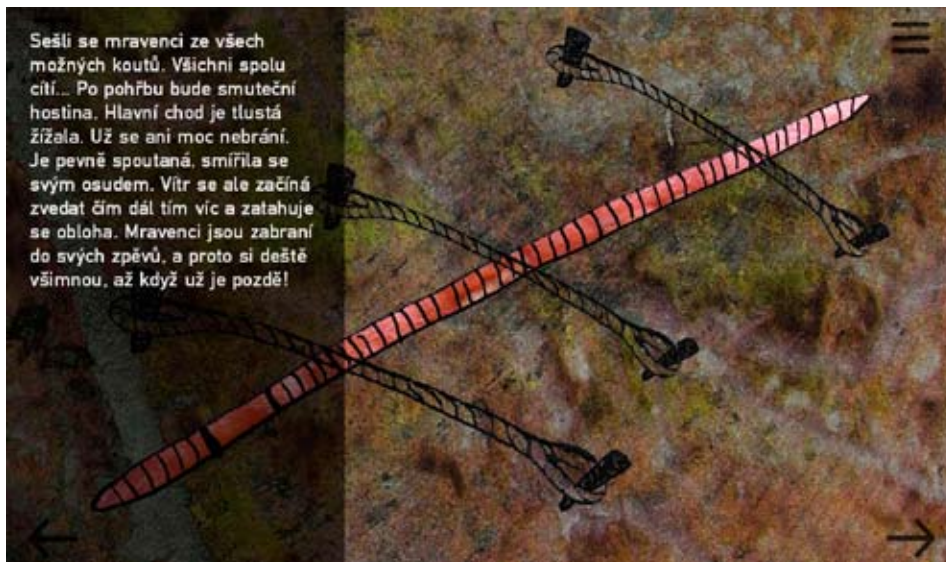

Veverka si vesele prozpěvuje (dnes jí nikdo neobtěžuje svým klepáním) a přerovná své oříšky. To dole u kořenu stromu panuje úplně jiná nálada. Nastal velký den smutku. Pohřební den. Mravenci mají smuteční barvu a stejně tesklivě zpívají za své mrtvé. Veverku by to jistě také dojalo, jenže mravenci jsou moc dole a příliš malí na to, aby si jich všimla. To Křížáci uronili slzu... Jen moucha ne, protože té je všechno jedno. A strom jemně ševalí svými listy, aby dodal atmosféru. Začíná se zvedat vítr...

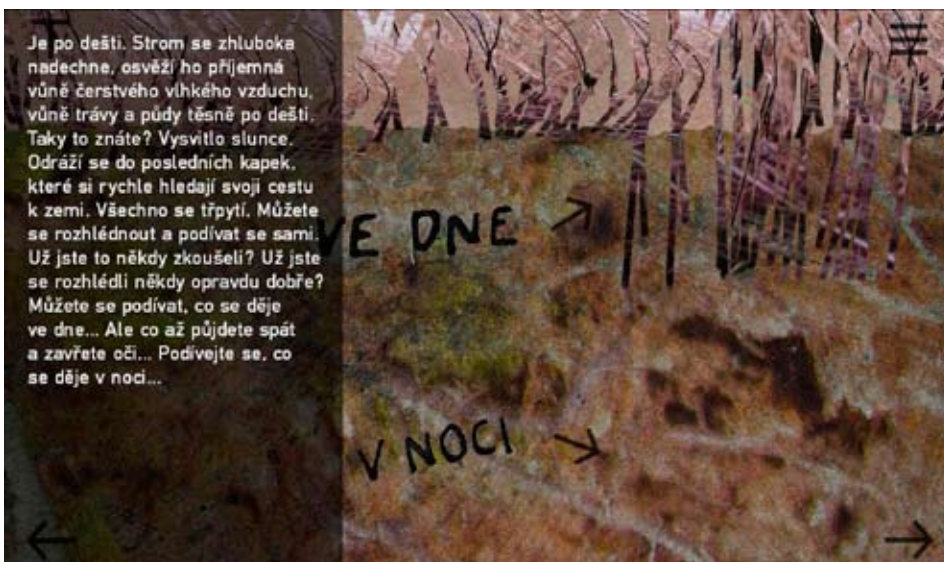
Sešli se mravenci ze všech možných koutů. Všichni spolu cítí... Po pohřbu bude smuteční hostina. Hlavní chod je tlustá žížala. Už se ani moc nebrání. Je pevně spoutaná, smířila se svým osudem. Vítr se ale začíná zvedat čím dál tím víc a zatahuje se obloha. Mravenci jsou zabráněni do svých zpěvů, a proto si deště všimnou, až když už je pozdě!

Obrovské kapky dopadají mezi ně i na ně. Mravenci utíkají, všichni se chtějí rychle schovat. Začínají panikařit. Oči mají plné vody a nohy jim kloužou po mokré půdě. Z posledních sil běží do mraveniště. Za chvíli je všude prázdné. Tentokrát měla žížala štěstí! Déšť jí pomohl uvolnit pouta a navlhla země jí pomohla se ukryt. Mladý muž, který jde kolem, si povzdechne: „Ach jo, zase jen pár kapek. Nezapráš a nezaprší.“

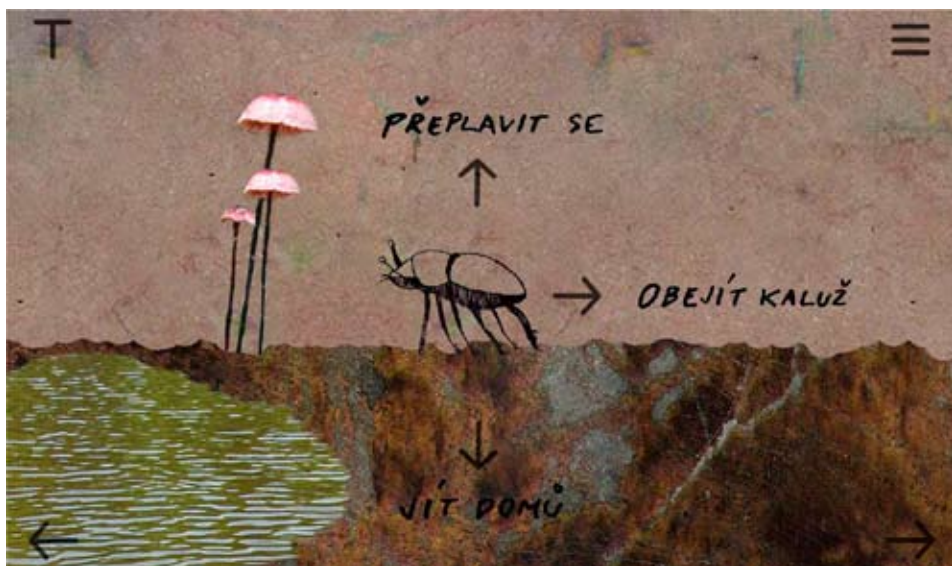
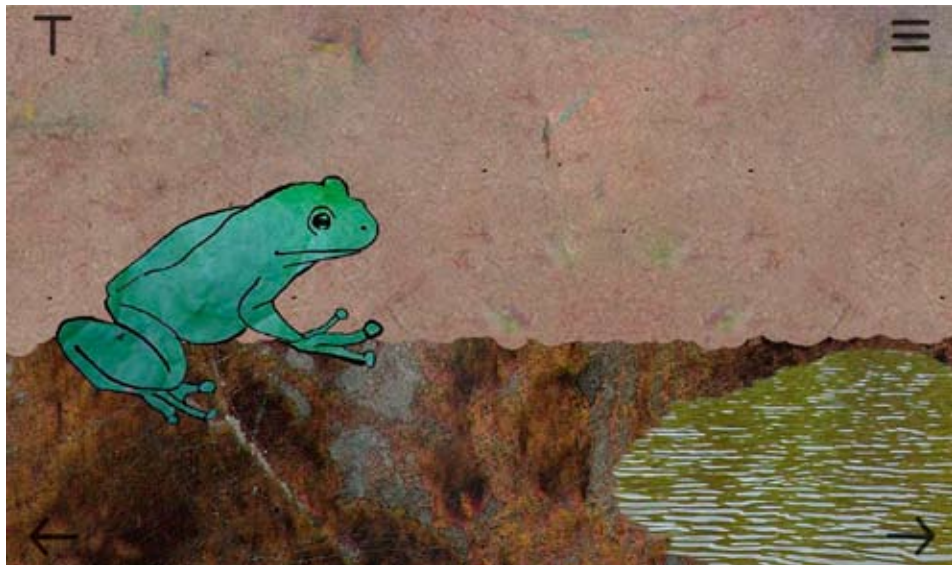

Je po dešti. Strom se zhluboka nadechne, osvěží ho příjemná vůně čerstvého vlhkého vzduchu, vůně trávy a půdy těsně po dešti. Taky to znáte? Vysvitlo slunce. Odráží se do posledních kapek, které si rychle hledají svoji cestu k zemi. Všechno se třpytí. Můžete se rozhlédnout a podívat se sami. Už jste to někdy zkoušeli? Už jste se rozhlédli někdy opravdu dobře? Můžete se podívat, co se děje ve dne... Ale co až půjdete spát a zavřete oči... Podívejte se, co se děje v noci...

Koukněte, tamhle běží hovnivát.
Je úplně uřícený, ale nemůže si
dát pauzu, chce být u větve, která
mu tak příhodně zkrátila cestu
o dva dny, první. Má na sobě kus
něčeho, po čem moc touží. Běží,
běží rychleji a rychleji, protože
cítí, že se přibližuje, že už brzy
bude u ní a nemůže se dočkat.
„To budou mít doma radost!“
opakuje si pořád dokola.

T
Mezitím doběhne ke kaluži (ale z druhé strany) i hovnívál. „Zatracená kaluž! Co teď budu dělat? Než jí obejdu, ztratím moc času! Ale když se přes ni přeplavím... budu tam mnohem rychleji! Hlavně, abych tam byl první! Musím tam být první! Jo! To ze mě budou mít doma radost!“

≡
PŘEPLAVIT SE

OBEJÍT KALUŽ

JÍT DOMŮ

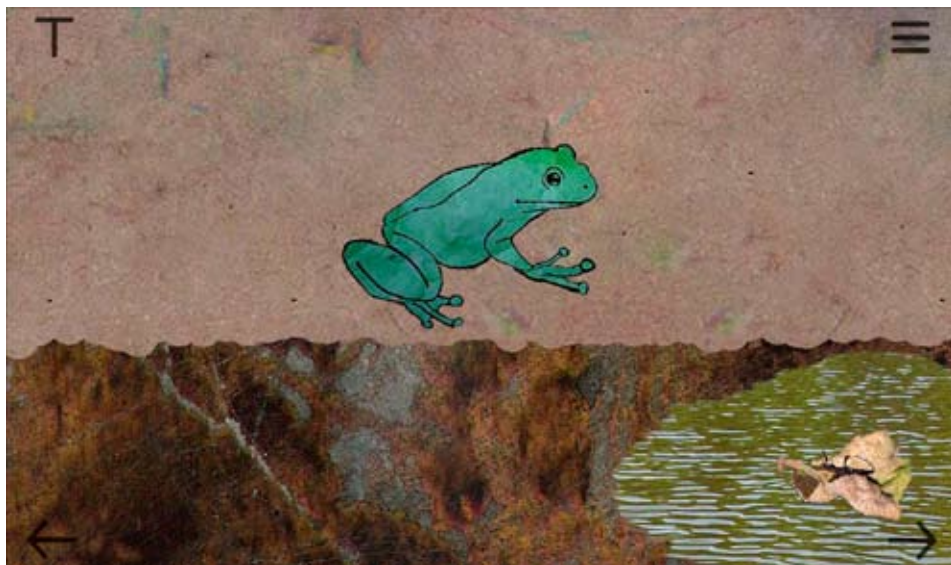
T

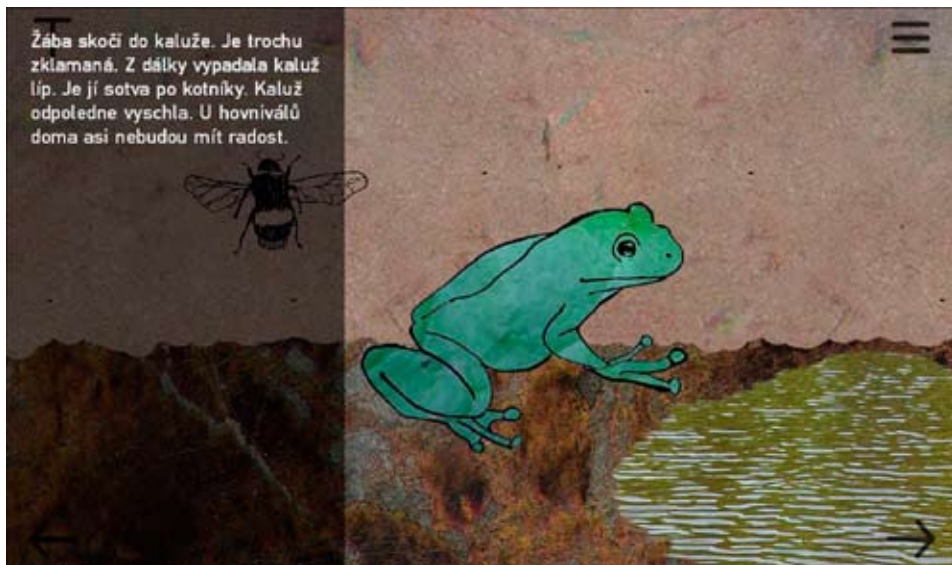
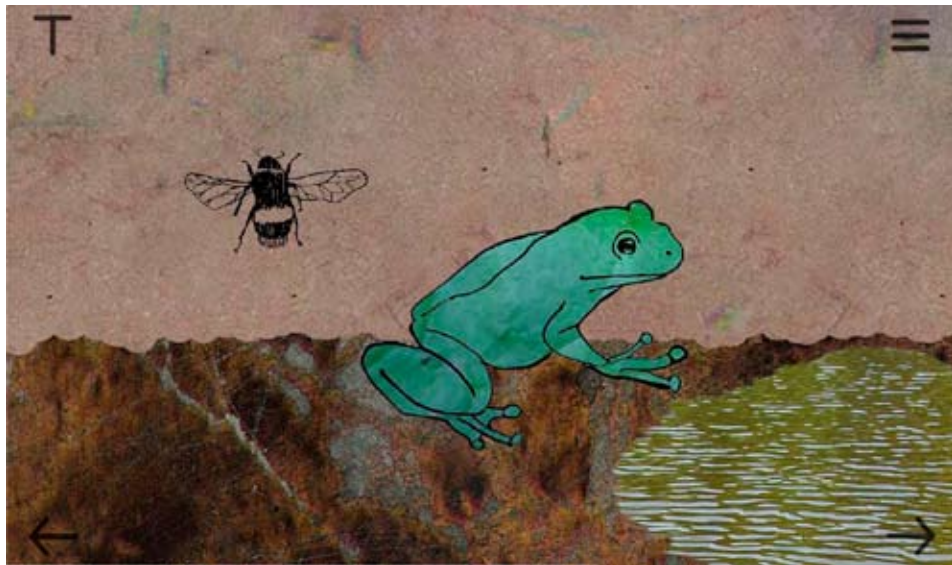

T
Hovnívál se dlouho nerozmýšlí, před sebou vidí kratší cestu a tedy i kratší čas, nemůže si dovolit zdržet se ani na chvíli! Naskočí na list a odhodlaně se odrazí od kraje. Loďka se rozhybe. Pluje klidně, pomalu. To hovníválovi ale nestačí, potřebuje zrychlit, musí být u větve první, prostě musí! Podívá se přes okraj své loďky a přemýšlí, jak loďku popohnat. Na dno nedohlédne, voda je příliš hluboká. Začíná se zvedat vítr... Hovnívál se zaraďuje, alespoň tam bude rychleji! To budou mít doma radost! Vítr je ale silnější a silnější! Hovnívál dostane trochu strach.

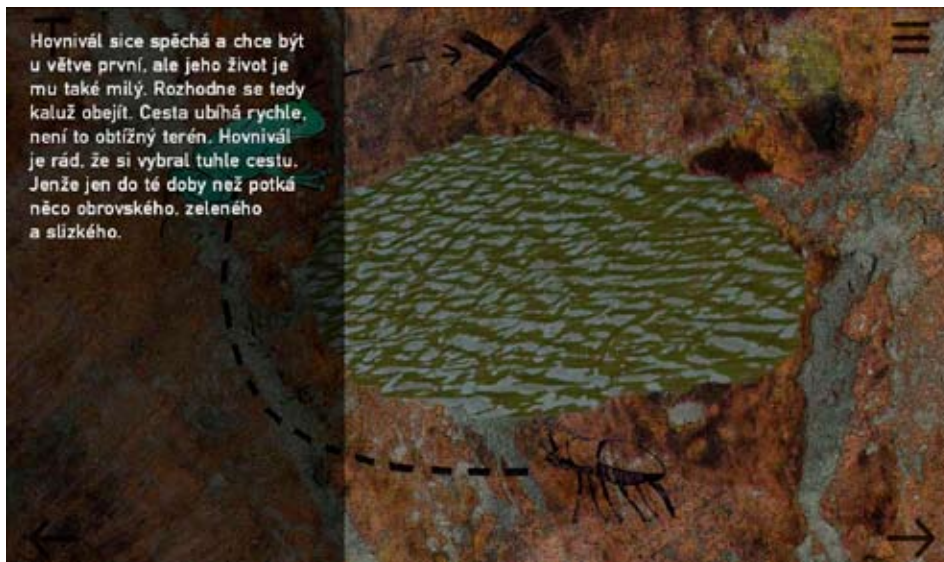

Hovnivál sice spěchá a chce být u větve první, ale jeho život je mu také milý. Rozhodne se tedy kaluž obejít. Cesta ubíhá rychle, není to obtížný terén. Hovnivál je rád, že si vybral tuhle cestu. Jenže jen do té doby než potká něco obrovského, zeleného a slizkého.

„Uhni, ty obludo!“ povídá hovnivál žábě. „Já spěchám! Nebudu snad obcházet ještě tebe!“ rozkřikne se na ni hovnivál. „Nebudeš?“ zeptá se žába. „Ne...“ nestihne dopovědět hovnivál. „Tak tedy nebudeš.“ odpoví žába a s chutí se olízne.

Svižně letí vzduchem, krouží,
vyhýbají se každické překážce.
Nebojácná přesná netopýří letka.
Vůbec nic jim neunikne. Vysoko
na větvi sedí stará moudrá sova
a všechno hlídá. Pozoruje, jak se
nad kraj snáší noc. Vše zahaluje
neproniknutelná černo černá tma.
Otevře své veliké oči, podívá se
do tmy a dlouze houkne. Vyjde
měsíc. Sova hlídá každou noc,
aby se nezpозdil. Ona houkne
a on se objeví. Sova je strážcem
každé noci.

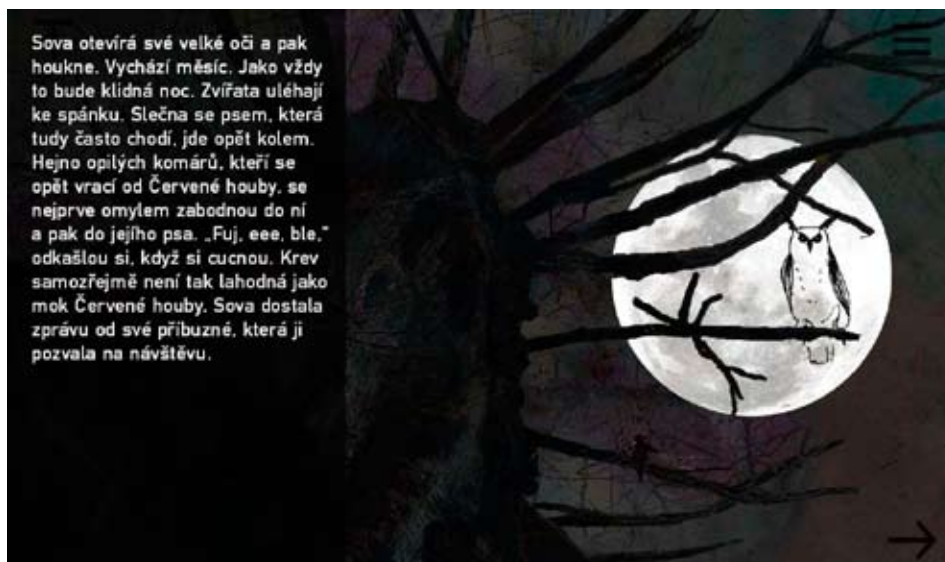

Začíná noc a opilí kornáři se stejně jako každý den vracejí od Červené houby. Je to jejich oblíbená hospůdka, kde pijí každý den. Když padne soumrak, je čas vyrazit domů. Jsou opilí, pištlivě bzučí a omylem napichují ty, co jdou kolem. Když se zapichnou, pro jistotu si i cucnou. Co kdyby náhodou i tady měli ten lahodný mok co u Červené houby. Občas se stane, že jak jsou opilí, netrefí domů a zabloudí k někomu do domu. To pak musí čekat až do rána, než vystřízliví a najdou si cestu z domu ven. Poletují všude kolem, piští a napichují co se dá, protože co kdyby náhodou...

Sova otevírá své velké oči a pak houkne. Vychází měsíc. Jako vždy to bude klidná noc. Zvířata uléhají ke spánku. Slečna se psem, která tudy často chodí, jde opět kolem. Hejno opilých komárů, kteří se opět vrací od Červené houby, se nejprve omylem zabodnou do ní a pak do jejího psa. „Fuj, eee, ble,“ odkašlou si, když si cucnou. Krev samozřejmě není tak lahodná jako mok Červené houby. Sova dostala zprávu od své příbuzné, která ji pozvala na návštěvu.

Další den navečer přichází ke stromu mladý muž. Ten, který tu před nedávnem zachránil malé ptáče. Nese klec a z ní vytahuje ještě ne dospělého, ale opeřeného ptáka. „Tak běž, teď už to zvládneš sám,“ říká mu a vypustí ho na svobodu. Sám ho vykrmil a nyní už je dost velký a silný, aby se vrátil do přírody. Kolem proletí hejno opilých komárů, kteří se vrací samozřejmě od Červené houby a omylem si cucnou i z mladého muže.

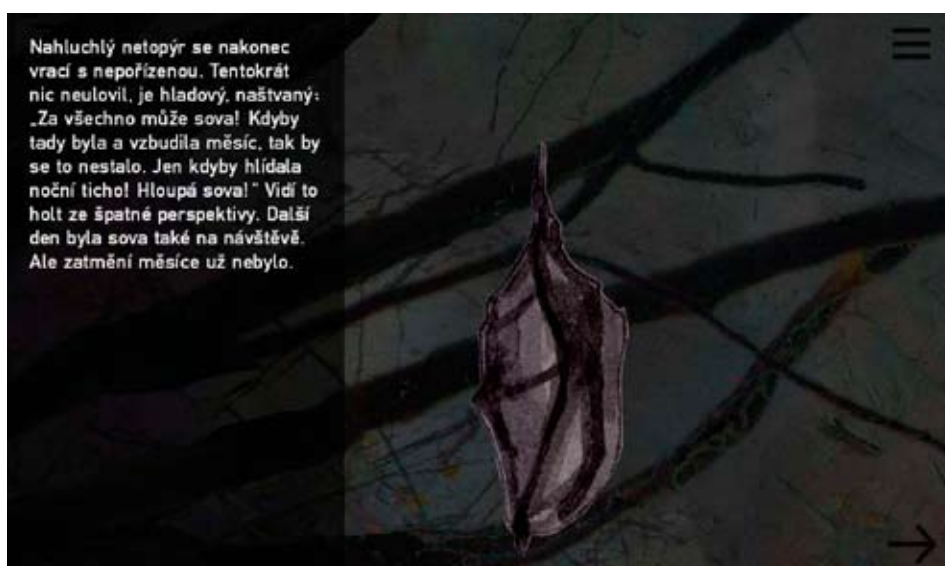
Přichází noc, ale sova nikde.
Odletěla ke své příbuzné. Kdo
dá dnes povel měsíci, aby vyšel?
A kdo bude hlídat noční ticho?
Kdo bude nad vším bdít? Bude
i dnes tak klidná noc jako vždy?
Netopýři nervózně vyhlížejí starou
moudrou sovu. Ale bez měsíce se
nedá vylétnout. Jeden z nich je skoro
slepý (teda vlastně hluchý, protože
netopýři se řídí hlavně ušima).
Nezbývá mu nic jiného než se
orientovat podle měsíčního svitu.
Bez sovy a bez toho, aby houkla
a měsíc vyšel, to prostě nepůjde!

Všichni už jsou ale tak hladoví a netrpěliví, musí vyrazit na lov. Nahluchlý netopýr se neobratně vydává za svými druhy. Hrozně nemotorně klíčkuje mezi větvemi stromu, stále do nich vráží. Křičí na své druhy, aby na něj počkali. Postupně budí všechny obyvatele stromu. Ti na sebe křičí a obviňují jeden druhého z rušení nočního klidu. Tohle tedy opravdu není klidná noc.

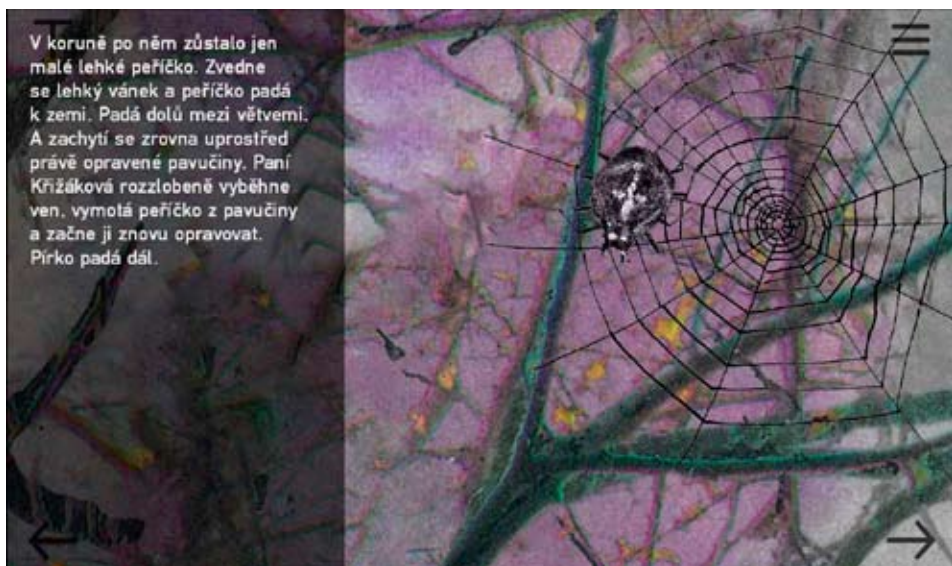
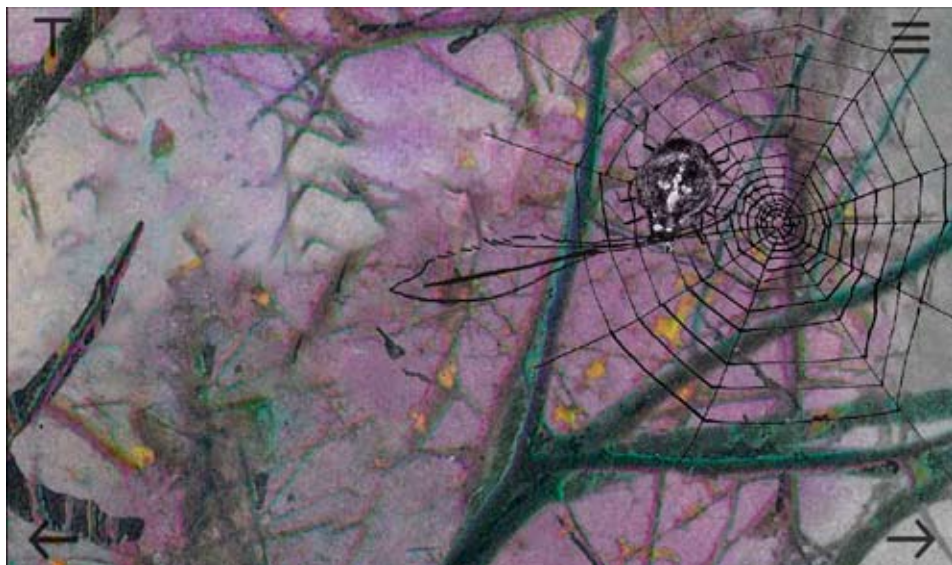
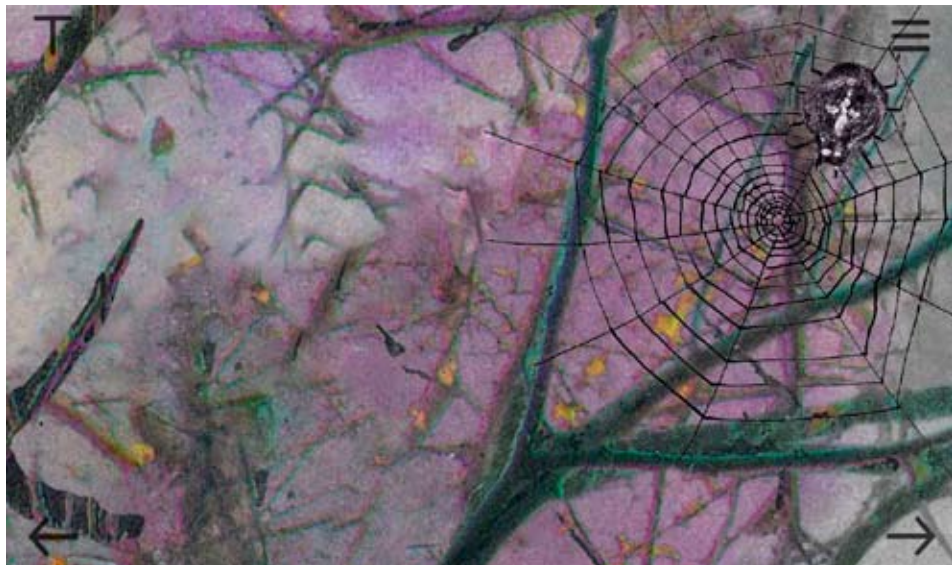

Nahluchlý netopýr se nakonec vrací s nepořízenou. Tentokrát nic neulovil, je hladový, naštvaný: „Za všechno může sova! Kdyby tady byla a vzbudila měsíc, tak by se to nestalo. Jen kdyby hlídala noční ticho! Hloupá sova!“ Vidí to holt ze špatné perspektivy. Další den byla sova také na návštěvě. Ale zatmění měsíce už nebylo.

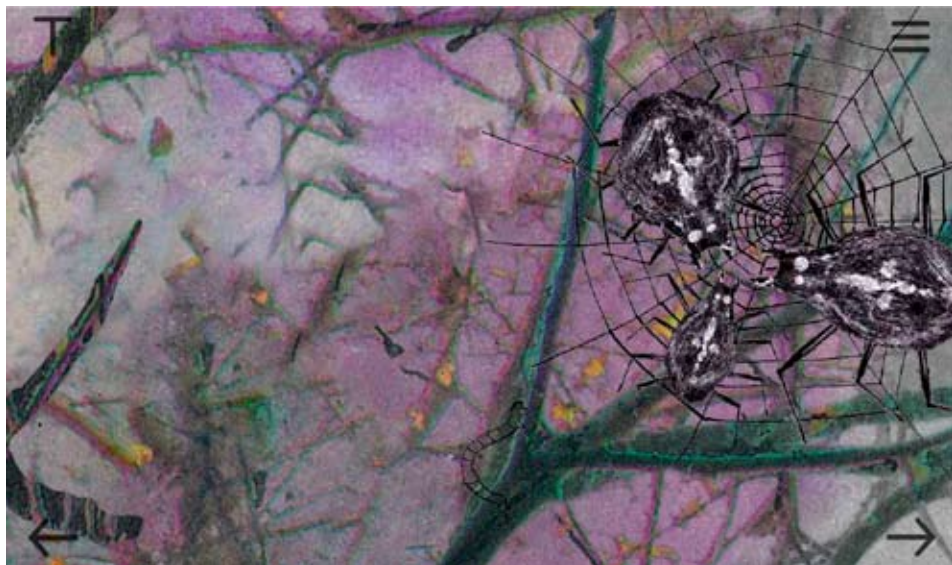
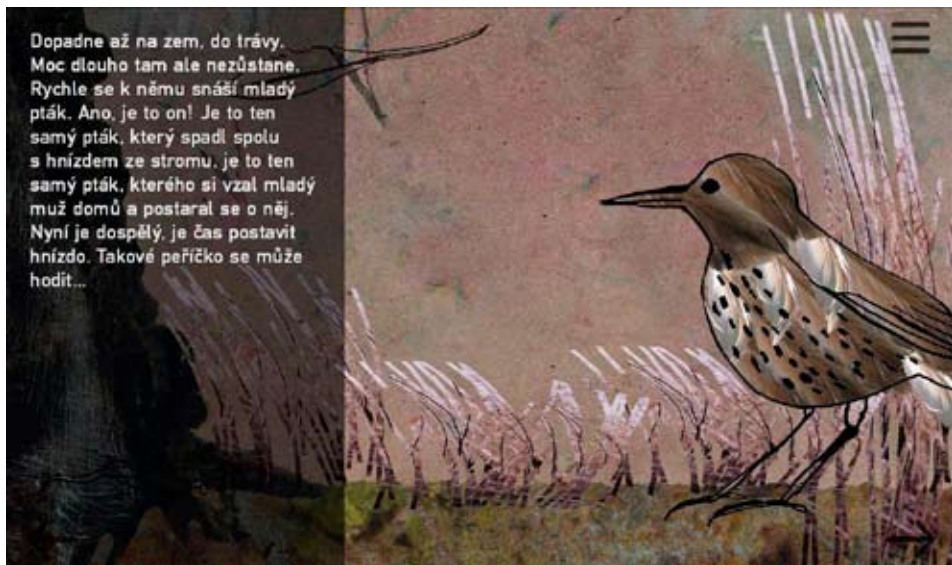

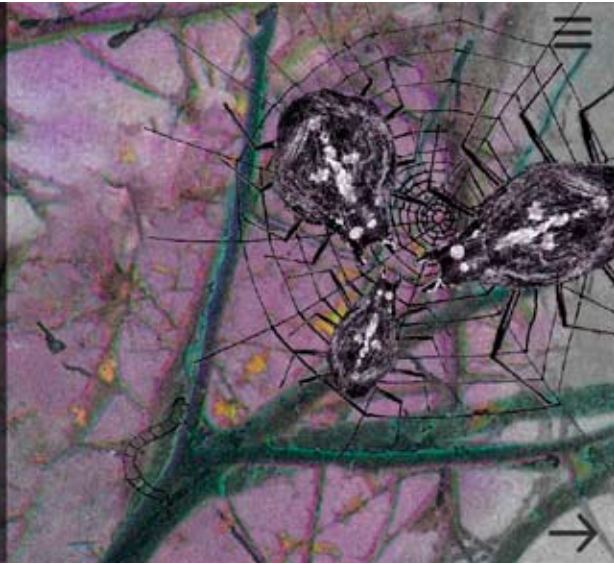

Dopadne až na zem, do trávy.
Moc dlouho tam ale nezůstane.
Rychle se k němu snáší mladý
pták. Ano, je to on! Je to ten
samý pták, který spadl spolu
s hnízdem ze stromu, je to ten
samý pták, kterého si vzal mladý
muž domů a postaral se o něj.
Nyní je dospělý, je čas postavit
hnízdlo. Takové peříčko se může
hodit...

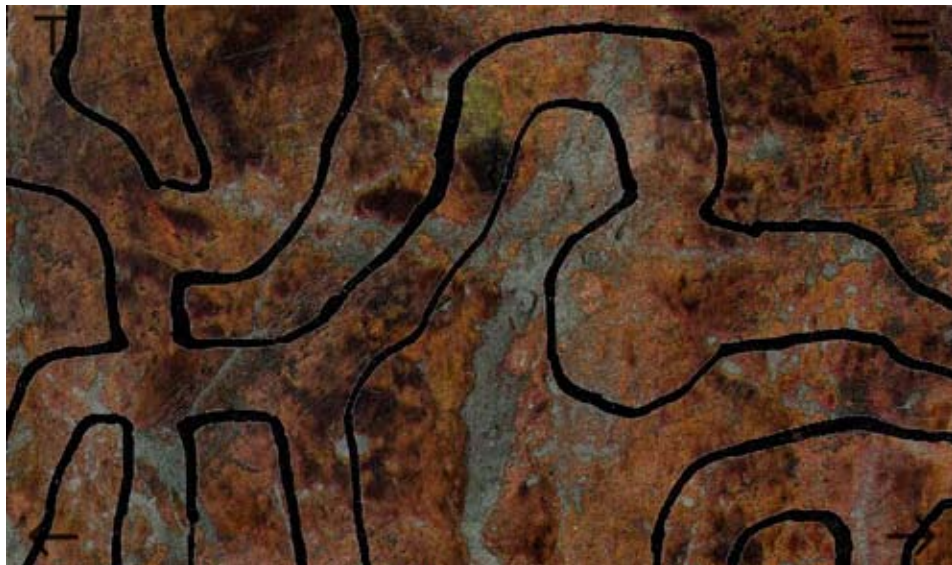

Můžete se vydat po stromě, mezi větvemi, skrze hluboké rýhy kůry až do nitra stromu nebo tam, kde bydlí Křížáci. Tam se právě teď chystá něco velikého! Náš mladý pavouk se loučí se svými rodiči a vydává se na dlouhou a těžkou cestu. Bude brzy dospělý a tak je třeba, aby si našel své vlastní místo k životu. Loučí se vrocně. Paní Křížáková uroní pár slz, pan Křížák poplácá syna po rameni a dá mu pár dobrých rad do života.

Nyní nastal čas. Je čas zavřít oči a skočit. Sskočit dolů do širokého prázdného prostoru. Do neznáma. Prostě skočit a nechat se unášet neznámo kam. Mladý pavouk se zhluboka nadechne, pevně ukotví začátek svého pavoučího lana a skočí. Chce to velkou odvahu! Pavouk se pevně drží svého lana a pomalu se spouští po větru. Vítr ho unáší neznámo kam. Ztrácí se z dohledu. Jaká bude jeho pouť? A kam asi dorazí? To už je jiný příběh. Tady po něm zůstanou jen dlouhá pavoučí lana, která zpřetrhá první, kdo tuďy půjde. Ale to už bude pavouk jinde...

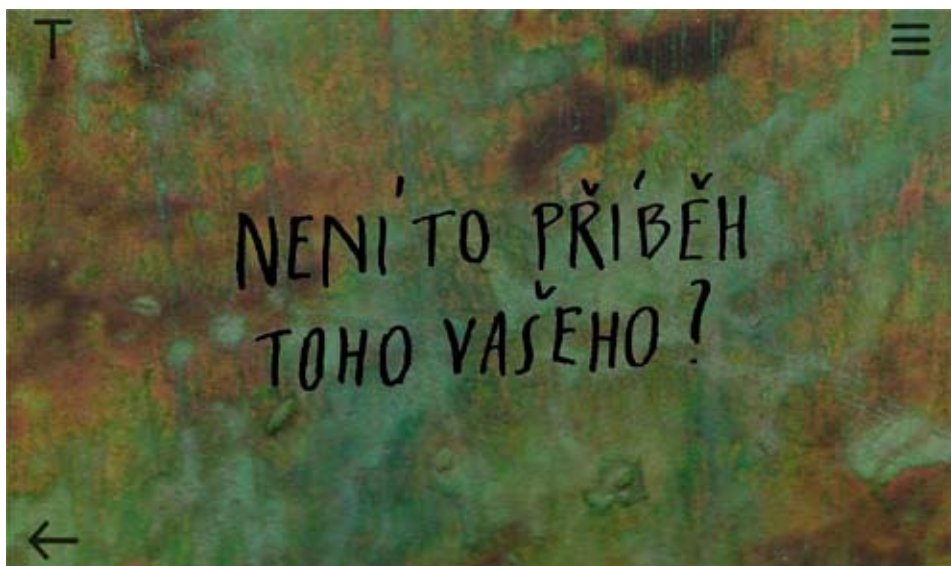
Začíná se stmívat... Tentokrát ale nepřichází noc. Obloha se zatahuje mohutnými černými mraky. Brzy bude pršet. Mladý muž spěchá domů. Nerad by zmoknul. Jde rychle. Mladá žena se svým psem je zrovna na cestě z procházky. Také spěchá. Když pes zmokne... no, však to znáte...

T
Je po dešti. Všechno je svěží,
čistě. To ten malý ztracený
ptáček, to ptáče, které mladý
muž zachránil a vrátil nazpět
tam, kde ho našel, má důvod
se radovat. Teď už není malý.
Teď má svou vlastní rodinu!
Malá ptáčátka otevírají své
zobáčky a hladově volají. Je
s nimi plno práce. Pták má
ale vyhlídnutou pěknou tučnou
žížalu (ano, je to ta, co unikla
z pohřební hostiny). Zrovna
se chystá snést dolů k zemi
a sezobnout ji, když v tom mu
do zobáku cvrkne jiná kořist.
Prudce se otočí a vylétne ven
z hnízda. Uvolní se malé sokolí
pírko, které tam tak neobratně
připltěl. Mrštně se otočí a uloví
mouchu. Na každého jednou
dojde. A tentokrát došlo na ni.

Příběh jednoho stromu, aplikace do tabletu, 52 stran, 2014

OBHAJOBA

Praktická část mojí diplomové práce – Interaktivní elektronická kniha pro děti – je kniha s názvem Příběh jednoho stromu. Aplikace obsahuje autorský text, který vypráví o starém stromě, který žije svým vlastním životem a ožívá také vše kolem něj. Text je doplněn ilustracemi, které jsou vytvořeny kombinací technik (perokresba, akvarel, fotografie) a digitálně upraveny. Některé ilustrace jsou animované, jiné vyžadují interakci čtenáře, aby se daly do pohybu, vydaly zvuk apod. Každá strana je doplněna zvukem nebo hudbou.

Na Fakultu výtvarných umění v Brně jsem nastoupila do Ateliéru papíru a knihy, který se po třech letech mého studia přetransformoval v Ateliér grafického designu 2. Již od počátku byla kniha mým velkým tématem. Chtěla jsem se jí věnovat i nadále, podívat se na ni z různých úhlů, poznat její nové možnosti. Rozhodla jsem se vytvořit interaktivní elektronickou knihu pro tablet. Prvním krokem bylo prostudování současných dostupných interaktivních knih, které jsou na trhu, jejichž možností, funkčnosti a grafického zpracování. Této problematice jsem věnovala kapitolu v teoretické části diplomové práce s názvem Elektronická kniha.

Příběh jednoho stromu vypráví o starém stromě a o všem co ožívá kolem něj. Myšlenkou příběhu je, že je důležité dívat se kolem sebe a všimnout si i detailů a drobností, že i ty mohou významně ovlivnit náš život nebo životy další. Zároveň musíme mít vždy na paměti to, že „něco“ pro jednoho, může znamenat „něco“ úplně jiného pro druhého. Napsala jsem si vlastní příběh, abych mohla co nejlépe využít možnosti interaktivní knihy. Stejně jako se snaží podstata interaktivní knihy zapojit všechny smysly, tak i můj příběh nabádá naslouchat, dívat se, zvolit si cestu. Takto v knize vytvářím rozcestí, na kterých si lze zvolit, jak budeme číst příběh dál, kudy se vydáme. Volit si můžeme pouze směr čtení příběhu, konec ale bude vždy stejný. Kniha se skládá z jakýchsi mikropříběhů, které jsou vzájemně propojené, jeden ovlivňuje druhý.

Základem ilustrací jsou autorské fotografie z přírody. Ty jsou dále upravovány a doplňovány perokresbou, akvarelem a dále zpracovány v digitální podobě v programu Adobe Photoshop. Stylem zpracování doplňují příběh, jeho kolážovitost, různorodost pohledů. Další zpracování probíhalo v programu Flash, kde jsem animovala jednotlivé stránky. Některé animace fungují samy, některé ke spuštění vyžadují zapojení čtenáře. Animace čtenář spouští dotykem, některými ilustracemi může manipulovat a přesouvat je tahem, u jiných spouští zvuky. U několika stran je využit akcelerometr tabletu – tedy možnost pohybovat ilustrací přímo pohybem tabletu (jeho natáčením a nakláněním).

Ovládací prvky knihy jsou dvě šipky (vpřed a vzad), symbol pro otevření textu a symbol pro menu. Šipky pro procházení knihou (listování) jsem zvolila z toho důvodu, aby pohybování ilustracemi nereagovalo na pohyb prstu po tabletu a nespustilo přechod na další stránku. Stiskem symbolu textu se rozbalí text, ťuknutím na text opět zmizí. Pro sazbu jsem vybrala bezpatkové písmo, které sázím do užšího sloupečku. Jako podklad pro text je poloprůhledné pozadí, které text odstíní od ilustrace, která je pod ním. Aby bylo písmo dobře čitelné je skoro bílé, jeho velikost respektuje to, že se již nedá zvětšit. Na menším zařízení nezůstane v této velikosti, ale zmenší se spolu s ilustrací. Pro rychlejší pohyb knihou (přechod na vzdálenější stranu) lze využít menu. Zde je vybráno patnáct stran, které jsou pro příběh strategické, stiskem symbolu křížku v menu se menu zavře.

Každou stranu doplňují zvuky nebo hudba. Některé zvuky jsou více reálné, některé jsou naopak velmi neočekávané. Pro doplnění atmosféry příběhu jsem využila hudbu skladatele C. Filipa Alvese, která je volně ke stažení. Na knize se mnou částečně spolupracoval také programátor Petr Vorel. Jeho práce je koncepce způsobu propojení jednotlivých stran, kódy k některým stranám využívajícím akcelerometr a fungování menu.